

i denne Sag, vel kunde siges at have givet nogen Anledning dertil. Der er navnlig for ikke ret længe siden fremkommet en Ytring fra den høitærede Krigsminister, som jeg maa tilstaae overraste mig noget. Den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg Amts 2den Valgkreds (N. Jensen) berørte i dette Sted den samme Bemærkning, men ikke just paa den samme Maade, som jeg tænkte mig at ville fremdrage den. Den høitærede Krigsminister sagde, at han naturligtvis maatte stille sig paa Statskassens Standpunkt, Regjeringen havde nærmest at varetage Statskassens Interesse. Det forekommer mig imidlertid, at man vil kunne gjøre en berettiget Anke imod Regjeringen, dersom den stiller sig ene og ubelukkende paa Statskassens Standpunkt. Regjeringen har sandelig ligesaa vel som den lovgivende Magt — og denne Bemærkning kan ogsaa gjælde det ærede Medlem for Kjøbenhavns 3die Valgkreds (L. E. Larsen) — andre Interesser at varetage, end hvad der lige netop er det Fordeeltlige for Statskassen. Hvis en Foranstaltning maatte siges at være uretfærdig eller krænkende for Retfærdigheden, da vilde det sandelig være et daarligt Forsvar at føre for denne Foranstaltning, at den var overeensstemmende med Statskassens Interesser. Saadanne Udtalelser kunde ganske vist give nogen Anledning til at fremkomme med Bemærkninger, der gik i den Retning, at man ikke havde taget tilstrækkelig Hensyn til de Privates Ret og Interesser ved denne Leilighed; men det forekommer mig, at den høitærede Finansminister selv brugte Udtalelser i sit sidste Foredrag, som, hvis det maa være mig tilladt at udtale det, synes at tyde paa, at Regjeringen ikke har seet ganske klart i denne Sag, eller rettere har opfattet Sagen fra et eenfibigt Synspunkt. Den høitærede Finansminister udtalte gjentagne Gange, at det var hans Overbeviisning, at de Paagjældende ikke havde den Ret, hvorom der tvistes; han udtalte, at den Ret, som paa den anden Side Staten har, er en gammel Ret, der har bestaaet i flere hundrede Aar, men jeg gad dog virkelig tillade mig at spørge, om en Ministers, en Regjerings Overbeviisning om, at de Paagjældende ikke have en vis Ret, skal være tilstrækkelig til at fratjende dem deres

Ret paa at faae undersøgt, om de dog ikke have en saadan Ret; man kan, naar der er Spørgsmaal om Ret, virkelig ikke lade det være afgjørende ligeoverfor dem, der paastaae at have Retten, at deres Modpart har en anden Overbeviisning; der maa Mere til end den blotte Overbeviisning. At den Ret, som Staten har, har bestaaet i 200 Aar, er sandt, men det afgjør jo Intet med Hensyn til det, som er Kjernen i den hele Dvæstion. Kjernen i den hele Dvæstion er nemlig, hvilket Omfang har Statens Ret? Spørgsmaalet er netop, om den Ret, som Staten har og har havt, er af den Besskaffenhed, at den varer ved ubetinget, uden Hensyn til om Fæstningsværkerne blive staaende eller falde, eller om ikke Statens Ret er af den Besskaffenhed, at den falder bort tiligemed Fæstningsværkerne. Den høitærede Finansminister udtalte fremdeles, at efter hans Mening var det en Strid, der var tilstede imellem enkelte Grundeieres Fordeel og Statskassens Ret. Jeg veed ikke, om det var den høitærede Ministers Mening at lægge nogen Betydning ind i den forskjellige Betegnelse, han brugte, naar han saae Sagen fra de Privates Standpunkt, og naar han saae Sagen fra Statens Standpunkt. Man kunde dog vel i alt Fald sige, at Spørgsmaalet var om en Strid imellem de enkelte Grundeieres formeentlige Ret og Statens formeentlige Ret. Men, sagde den ærede Finansminister, dette Spørgsmaal, som dreier sig om Striden imellem de enkelte Privates Fordeel og Statskassens Ret, behøver Statskassen ikke at voldgive til Domstolenes Afgjørelse. Det var fornemmelig denne Sætning, der bevægede mig til at begjære Ordet, thi jeg maa nedlægge en bestemt Protest imod den, jeg kunde fristes til at sige, absolutistiske Anskuelse, der kommer frem igjennem den. Naar Statens formeentlige Ret staaer i Strid med enkelte Borgeres formeentlige Ret, er det Statens Pligt at lade Spørgsmaalet afgjøre af den Statsmagt, der har at varetage Enkeltmands Ret saavel som Statens Ret. Naar en Regjering protesterer imod at voldgive Spørgsmaalet, om dens eller de private Borgeres Ret er den bedste, til Domstolene, har man virkelig givet nogen Anledning til saadanne Ytringer, som